

Promemorian Genomförande av delar av det omarbetade energieffektivitetsdirektivet

Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet
Remisstid den 4 november 2025

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Föredragande borgarrådet Åsa Lindhagen

Sammanfattning av ärendet

Klimat- och näringslivsdepartementet har remitterat promemorian *Genomförande av delar av det omarbetade energieffektivitetsdirektivet*. I den remitterade promemorian lämnas förslag som huvudsakligen syftar till att genomföra delar av EU:s omarbetade energieffektivitetsdirektiv. Promemorian innehåller bland annat krav på energiledningssystem, kostnads-nyttoanalyser och fjärrvärmeföretag.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, Stockholms Stadshus AB och Stockholm Exergi AB.

Fastighetskontoret, miljöförvaltningen och trafikkontoret har inkommit med kontorsyttranden som svar på remissen givet de korta tidsramarna. Stadsbyggnadsnämnden avstår från att svara på remissen då de inte har något att tillföra utifrån sitt ansvarsområde.

Stadsledningskontoret är generellt positiva till förslagen som syftar till att öka energieffektiviteten. De bedömer att förslagen inte bör innebära större merarbete för stadens bolag, men påpekar att kraven behöver vara tydliga för att undvika onödigt merarbete.

Fastighetskontoret ser positivt på att EU-direktivet inarbetas i svensk lag, men noterar att kontoret som offentlig förvaltning inte direkt omfattas av den nya lagen.

Miljöförvaltningen efterfrågar flera förtydliganden, bl.a. kring definitionen av "företag", lagringstid för data, och tillsynsmöjligheter. De föreslår att kommunala fastighetsförvaltningar bör omfattas av kraven. Förvaltningen vill även se kompletteringar för att säkerställa att verkliga energieffektiviseringar kan särskiljas från andra minskningar.

Trafikkontoret har inga synpunkter på förslaget.

Stockholms Stadshus AB stödjer de övergripande förslagen men efterfrågar flera förtydliganden, bl.a. kring definitioner och ansvarsfördelning. De understryker vikten av att lagstiftningen blir tydlig, proportionerlig och praktiskt genomförbar samt påpekar att implementering kan innebära betydande kostnader för vissa verksamheter.

Stockholm Exergi AB efterfrågar klargöranden kring begrepp och ser positivt på ökat fokus på effekt och flexibilitet. De tillstyrker förslag om kostnads-nyttoanalyser för lokalisering av anläggningar och efterlyser mer aktivt arbete från kommuner för att ta tillvara spillvärme. De anser att definitionen av "effektivt fjärrkylesystem" behöver anpassas för att vara relevant för fjärrkyla.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Jag välkomnar de delar av promemorian som syftar till att öka takten i energieffektiviseringen. Att EU och Sverige tar krafttag för att minska energianvändningen är avgörande för att vi ska kunna möta klimatkrisen och bygga en mer hållbar stad. Vi ser positivt på att kraven på energiledningssystem och energikartläggningar baseras på faktisk energianvändning, vilket är en mer rättvis och effektiv metod än att enbart se till företagens storlek.

Jag vill särskilt lyfta fram vikten av att kommunala fastighetsförvaltningar inkluderas i kraven på energikartläggning och energiledningssystem. Att undanta offentlig sektor från dessa åtgärder vore att missa en betydande potential för effektivisering. Som Stockholms stads miljöförvaltning påpekar, bör Sverige utnyttja möjligheten att gå längre än minimikraven i direktivet och visa vägen genom att låta kommunala förvaltningar omfattas. Detta skulle inte bara stärka arbetet för att nå målet i det reviderade EU-direktivet om energieffektivitet, utan också sända en stark signal om att vi alla måste bidra till omställningen.

Vidare ser vi mycket positivt på förslagen om kostnads-nyttoanalyser vid ny- och ombyggnation samt kravet på att nya datacenter ska nyttja spillvärme.

Däremot ställer vi oss kritiska till förslaget att ändra formuleringen i miljöbalken från "förnybara energikällor" till "fossilfria energikällor". Denna ändring riskerar att urvattna ambitionen att främja långsiktigt hållbara energilösningar. Förnybar energi, som sol, vind och vatten, är grundbulten i en grön omställning. Att likställa den med "fossilfritt" kan öppna dörren för energikällor som visserligen inte är fossila, men som ändå kan ha betydande miljömässiga, sociala och säkerhetsmässiga konsekvenser. Vi måste vara tydliga med att det är den förnybara energin som ska

prioriteras för att bygga ett samhälle i balans med naturen. Att tumma på detta är att svika framtida generationer och riskera att bromsa den nödvändiga omställningen. Vi uppmanar regeringen att säkerställa att Förnybarhetsdirektivets intentioner om att främja förnybar energi inte försvagas.

Stockholm den 8 oktober 2025

Åsa Lindhagen

Bilaga

Promemorian genomförande av delar av det omarbetade
energieffektivitetsdirektivet, dnr KS 2025/1019-1.3

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Ärendet

Klimat- och näringslivsdepartementet har remitterat promemorian *Genomförande av delar av det omarbetade energieffektivitetsdirektivet*. I den remitterade promemorian lämnas förslag som huvudsakligen syftar till att genomföra delar av EU:s omarbetade energieffektivitetsdirektiv. Det föreslås en ny lag som ersätter den nuvarande lagen om energikartläggning i stora företag. Företag med en genomsnittlig årlig energianvändning som överstiger 85 terajoule, vilket motsvarar 23,6 gigawattimmar, blir som huvudregel skyldiga att ha ett energiledningssystem. Företag med energiledningssystem ska låta genomföra energikartläggningar med de intervall som bedöms relevanta inom systemet. Företag som har en genomsnittlig årlig energianvändning som överstiger 10 terajoule, vilket motsvarar 2,8 gigawattimmar, ska göra energikartläggningar vart fjärde år. Sådana företag ska också upprätta handlingsplaner baserade på förslag och rekommendationer från energikartläggningarna. Handlingsplanen ska offentliggöras i företagets årsredovisning. Företag som omfattas av miljöledningssystem eller har ingått avtal om energiprestanda kan under vissa förutsättningar undantas från kraven.

I promemorian föreslås också att fler anläggningar än tidigare ska göra kostnadsnyttoanalyser vid nybyggnation eller omfattande ombyggnation. Skyldigheten utvidgas till att omfatta även anläggningar för produktion av endast värme, tjänsteanläggningar och datacenter. Dessutom föreslås en skyldighet för nya och ombyggda datacenter att utnyttja spillvärme eller vidta åtgärder för att säkerställa återvinning av spillvärme, om det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart.

Vidare föreslås i promemorian nya bestämmelser om avtalsenliga rättigheter för fjärrvärme- och fjärrkylekunder samt om krav på viss information till lägenhetsinnehavare som använder fjärrvärme. Det föreslås också bestämmelser om effektiva fjärrvärme- och fjärrkylesystem. Ett fjärrvärme- eller fjärrkyleföretag vars system inte uppfyller kriterierna för att klassas som effektivt föreslås vara skyldigt att upprätta en plan med åtgärder för att systemet ska bli effektivt.

I promemorian föreslås också att alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd som omfattas av kraven i miljöbalken i första hand ska använda fossilfria energikällor, i stället för som nu förnybara energikällor.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

Remissammanställningen

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, Stockholms Stadshus AB och Stockholm Exergi AB.

Fastighetskontoret, miljöförvaltningen och trafikkontoret har inkommit med kontorsyttranden som svar på remissen givet de korta tidsramarna.

Stadsbyggnadsnämnden avstår från att svara på remissen då de inte har något att tillföra utifrån sitt ansvarsområde.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 17 september 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Av kommunfullmäktiges budget 2025 framgår att städer har en viktig roll i omställningsarbetet och att Stockholms stad ska vara världsledande i att minska utsläppen. Av budget framgår vidare att målet under mandatperioden är att energianvändningen i kommunens fastigheter och verksamheter ska minska med minst 10 procent.

Stadsledningskontoret konstaterar att den remitterade promemorian syftar till att öka energieffektiviteten inom Sverige och EU för att uppnå nationella och europeiska energieffektiviseringsmål till 2030. Detta syfte är helt i linje med stadens uppsatta mål på energi- och klimatområdet och stadsledningskontoret är därför generellt positivt till promemorians förslag.

Stadsledningskontoret ser också positivt på att kraven på energiledningssystem och energikartläggning föreslås baseras på företagens energianvändning snarare än företagets storlek.

Stadsledningskontoret konstaterar att de flesta av stadens bolag har en sådan energianvändning att de träffas av kraven på energikartläggning och energiledningssystem. I och med att stadens bolag är i framkant när det gäller energi- och klimatarbetet är bedömningen att promemorians förslag inte kommer att innebära något större merarbete eller ökade kostnader för stadens bolag. Denna slutsats baseras på antagandet att de nya kraven kan uppfyllas genom att använda befintliga miljöledningssystem. Sålunda kan det inte helt uteslutas att något bolag kan drabbas av tillkommande kostnader för de fall att de nya kraven innebär anpassningar av dagens system.

Stadsledningskontoret konstaterar att promemorians innehåll är omfattande, och att kraven på tydlighet i definitioner och krav är hög för att undvika onödigt merarbete med tillhörande kostnader. Flera av stadens bolag och nämnder lyfter i sina remissvar mer detaljerade förslag på förtydliganden som är önskvärda.

Den remitterade promemorian innehåller omarbetningar av EUs energieffektivitetsdirektiv och hur de implementeras i svensk lag. Till det ursprungliga förslaget till direktiv skickade staden in synpunkter i de samråd som organiserades under 2020 och 2022. Då lyfte staden exempelvis behovet av att involvera den lokala och regionala nivån både i planeringen och implementeringen av direktivet. Stadsledningskontoret vill i sammanhanget betona vikten av att staden även fortsättningsvis utnyttjar möjligheterna till tidig påverkan på kommande EU-

lagstiftning. Vid besvarandet av den formella remissen av implementeringen i svensk lag är möjligheterna att påverka mindre än de är i ett tidigt skede av framtagandet.

Fastighetskontoret

Fastighetskontorets tjänsteutlåtande daterat den 16 juli 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Kontoret ser positivt på att EU:s omarbetade energieffektiviseringsdirektiv inarbetas i svensk lag. Många förändringar omfattar endast företag och berör då inte direkt fastighetskontoret.

Endast företag, definierat som "en juridisk person som bedriver ekonomisk verksamhet och som är skyldig att upprätta en årsredovisning enligt 6 kap. 1 § bokföringslagen (1999:1078)" omfattas utav den nya lagen om energiledningssystem och energikartläggning i företag. Detta gör att offentliga förvaltningar, där bland annat fastighetskontoret, inte omfattas av lagen. Offentliga organ omfattas av en mängd andra lagar kopplat till energieffektivisering, så som Direktivet om energieffektivitet (EED). EED ställer krav på att kommuner genomför energikartläggning, planerar och rapporterar energiarbete, samt fokuserar på energieffektivisering av byggnader och hantering av energifattigdom. Till exempel genom kravet i direktivet att 3% av arean i offentligt ägda byggnader ska genomgå energieffektiviserande renoveringar årligen.

Offentliga organ kommer att vara delaktiga i energieffektiviseringsarbetet även fast de inte omfattas utav den nya lagen om energiledningssystem och energikartläggning, men det administrativa arbetet kommer minska något. Därav ser kontoret positivt på att det endast är företag som berörs utav lagen.

Fastighetskontoret ställer sig neutral i frågan om den förslagna förändringen av skrivelse i miljöbalken från att i första hand använda förnybara energikällor till fossilfria energikällor.

Då kontoret inte har så stor insyn i fjärrvärme- och fjärrkyleföretagen så är det svårt att avgöra vilka konsekvenser tilläggen i fjärrvärme- och fjärrkylelagen om effektiva fjärrvärme- och kylsystem kan komma att ha på fjärrvärme- och kyleföretagen samt dess kunder, däribland fastighetskontoret

Då det i de föreslagna lagarna inte finns någon text om att åtgärderna för att uppfylla de kommande kraven om effektivitet ska vara kostnadseffektivt så riskerar stora kostnader att drabba kunderna. Detta kan göra så att fjärrvärme och fjärrkyla som energislag blir mindre konkurrenskraftigt mot andra uppvärmnings- och komfortkyltekniker. Men kontoret ser samtidigt positivt på att fjärrvärme- och kyleföretag går mot en alltmer förnybar produktion så att fjärrvärme och -kyla kan fortsätta vara en del av kontorets köpta energi trots hårdare klimatkrav.

Kontoret är positivt inställd till att fjärrvärme- respektive fjärrkylagen föreslås ställa högre krav på företagens transparens och redovisning utav kostnader för fjärrvärme och -kyla och anslutningsavgifter samt att kunderna får tydligare rättigheter.

Kontoret ser även positivt på att lagen om energimätning i byggnader får tillägg så att även slutanvändarna får rätt till mer information om avtalsvillkor för uppvärmning.

Fastighetskontoret är inte direkt påverkade av de förändringar som föreslås i "lagen om vissa kostnads-nyttoanalyser på energiområdet" som avser leda till ett ökat tillvaratagande av spillvärme. Kontoret ser dock positivt på att öka mängden återvunnen värme i energisystemet.

Miljöförvaltningen

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 29 augusti 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Respektive rubrik föregås av motsvarande punkt i promemorian för att underlätta för remitterande instans:

3.2 Företag som ska omfattas av lagen Gällande definitionen av "företag"

Vad promemorian föreslår

"Företag" definieras som juridisk person som bedriver ekonomisk verksamhet och är årsredovisningsskyldig. Promemorian anger att även ekonomiska och ideella föreningar kan vara "företag" i direktivets mening. Samtidigt föreslås att energi- och klimatrådgivningen, EKR, inte ska genomföra energikartläggningar och att statsbidraget inte avser sådana uppgifter.

Förvaltningens synpunkter

Givet definitionen är förvaltningens tolkning att bostadsrättsföreningar kan komma att omfattas när de når trösklarna. Energimyndigheten bör förtydliga detta i föreskrift/handbok (målgrupp, beräkningsregler t ex vidareförsäljning av energi, systemgränser) så att bostadsrättsföreningar förstår om de omfattas av lagstiftningen. Om regeringens tillämpning fastslår att bostadsrättsföreningar omfattas, bör ökade medel till energi- och klimatrådgivningen beslutas för att säkerställa att information når ut i hela landet.

Gällande kommunala förvaltningar

Vad promemorian föreslår

Den svenska lagen avgränsas till "företag" definierade som juridiska personer som bedriver ekonomisk verksamhet och är skyldig att upprätta en årsredovisning enligt 6 kap. 1 § bokföringslagen (1999:1078). Kommunala förvaltningar (i förvaltningsform) faller därmed utanför, medan kommunala bolag (t.ex. fastighets-AB/stiftelser) kan omfattas om de når trösklarna.

Förvaltningens synpunkter

EED ger utrymme att utvidga kraven nationellt. Sverige kan – antingen i samma lag eller via en parallell reglering för offentlig sektor – låta kommunala fastighetsförvaltningar som tar hyra omfattas av krav på energikartläggning och/eller energiledningssystem, med proportionerliga trösklar och fokus på den egna, påverkbara energianvändningen. Förvaltningen anser att kommunala förvaltningar bör omfattas. Det skulle stödja EED:s offentlig-sektor-mål (art. 5–6) och ligger inom ramen för direktivets bestämmelse om mer långtgående nationella åtgärder. Om regeringen väljer denna tolkning bör Energimyndigheten få tydliga bemyndiganden för beräkningsregler, systemgränser (rådighet) och tillsyn.

3.5 Handlingsplan i företags årsredovisning

Säkerställ lagring av historik även utan rapport/handlingsplan (EMS/EPC)

Vad promemorian föreslår

Energimyndigheten utses till tillsynsmyndighet med rätt att begära in uppgifter/handlingar och det införs krav på årlig rapportering (energianvändning och åtgärdseffekter). Samtidigt undantas företag som använder EMS/EPC från krav på energikartläggningsrapport och handlingsplan. Dessa företag undantas från kravet på att spara ett motsvarande ”rapporterbart” underlag.

Förvaltningens synpunkter

För att undvika historikluckor när rapport/handlingsplan inte krävs bör förordning/föreskrift tydligt ange att lagringsplikten även omfattar EMS- och EPC-underlag: data, antaganden, åtgärdslista, mättnings- och verifieringsplan och utfall som visar hur bilaga VI/XV uppfylls. Energimyndigheten bör bemyndigas att begära in detta underlag vid tillsyn.

Kraven på den årliga rapporteringen bör kompletteras med förklaringsnoter/normalisering så att effekter av faktisk energieffektivisering kan särskiljas från ändringar till följd av t.ex. avyttrad verksamhet eller driftstopp.

Lagring av data

Vad promemorian föreslår

Lagringstid 7 år för handlingsplan och uppgifter från kartläggning, med årlig inrapportering för uppföljning.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen menar att lagringstiden bör höjas till minst 12 år (tre kartläggningscykler). Kartläggning görs vart fjärde år och kan ske redan år 1. Är lagringstiden bara sju år riskerar viktiga underlag från föregående cykel att vara borttagna när historik begärs i slutet av nästa cykel.

En 12-årsregel säkerställer sammanhängande tidsserier över flera cykler, vilket behövs för att jämföra utfall, normalisera för väder och produktion, samt verifiera bestående effekter av åtgärder.

Energistyrning har en längre tidshorisont än skatte- och bokföringsrätten, anläggningars livslängd är längre och åtgärderna kan ha längre återbetalningstider än sju år. Kostnaden för lagring är låg med dagens digitala teknik. Kravet kan begränsas till relevanta underlag (data, antaganden, normaliseringar, åtgärdslistor och resultat av mätning och verifiering). Det är viktigt att säkerställa att beräkningar är spårbara.

3.10 Tillsyn och uppföljning

Vad promemorian föreslår

Energimyndigheten utses till tillsynsmyndighet med rätt att begära in de uppgifter och handlingar som krävs samt meddela förelägganden vid vite; myndigheten får också begära in uppgifter för utvärdering och uppföljning (s. 83). Utöver detta föreslås årlig inrapportering av faktisk energianvändning och effekt av åtgärder för företag över trösklarna. Detaljeringsgrad och format ska kunna regleras i föreskrift.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen menar att tillsyn bör vara möjlig även när rapport/EA inte krävs (t.ex. vid EMS- eller EPC-undantag) och inte enbart bygga på aggregerad statistik. Statistik över ”lägre energianvändning” kan spegla strukturella förändringar (t.ex. avyttrade fastigheter, produktionsstopp) snarare än energieffektivisering.

Förvaltningen menar att föreskrifter och/eller bemyndiganden bör tydliggöra att Energimyndigheten, utöver energistatistik, ska kunna kräva:

Förklaringsnot om strukturella volymförändringar (förvärv/avyttring, driftstörningar, beläggning/produktion), så att ”åtgärdseffekt” särskiljs från volym-/mix-effekter.

Normaliserade nyckeltal (t.ex. kWh/m², kWh/produktionsenhet) och konsekvent systemgräns mellan år.

Underlagsrätt även i EMS/EPC-fall (mätserier, mätning- och verifierings-dokument, antaganden) så att tillsyn kan pröva reell effektivisering i linje med bilaga VI:s krav på lagringsbar och spårbar data.

Dessa justeringar ligger inom direktivets ram (artikel 11.3–11.5, bilaga VI) och stärker möjligheten att särskilja verkliga effektiviseringar från engångs- eller volymdrivna minskningar, i enlighet med promemorians tillsynsambition på s. 83.

3.12 Minskad tilldelning av gratis utsläppsrätter

EU:s tilldelningsförordning 2019/331 artikel 22a föreskriver 20 % minskning av fri tilldelning om en anläggning som är skyldig att göra energikartläggning eller ha certifierat energiledningssystem (EnMS) inte genomför alla relevanta rekommendationer. EED artikel 11.10–11.11 medger nationella undantag via

miljöledningssystem (EMS) respektive energiprestandakontrakt (EPC) när deras krav uppfylls (bilaga VI/XV).

Vad promemorian föreslår

5 kap. 8 § i förordningen (2020:1180) om vissa utsläpp av växthusgaser knyts till förslag/rekommendationer från a) energikartlägningsrapport eller b) EnMS. Nationella undantag tas bort och man hänvisar till artikel 22a för när avdrag inte ska göras.

Förvaltningens synpunkter

Följden av förslaget blir att anläggningar som åberopar EMS (kartläggning utan formellt rapportkrav) eller EPC (som ersätter EA/EnMS) saknar ett tydligt ”triggdokument”, och därför kan undgå 20 %-reduktionen trots att åtgärder identifierats men inte genomförts. Detta strider både mot intentionen i EU:s tilldelningsförordning 2019/331 artikel 22a och mot regeringens uttalade syfte att inte ge ”fripassagerare”.

Förvaltningen föreslår att 5 kap. 8 § i förordningen kompletteras så att även (i) rekommendationer från energikartläggning utförd inom ett certifierat EMS (enligt art. 11.11/bilaga VI) och (ii) åtgärder/krav enligt ett EPC som åberopas som undantag (art. 11.10/bilaga XV) likställs med punkterna a–b. Energimyndigheten bör ges bemyndigande att begära in EMS-underlag och EPC-dokumentation (mätning och verifiering, milstolpar, status) så att efterlevnad kan prövas. Artikel 22a-undantagen (återbetalningstid, kostnad, likvärdig effekt) bör gälla oförändrat, men med krav på dokumentation och verifierbarhet. Dessa justeringar stänger kryphål och säkerställer att alla som i praktiken ska identifiera och genomföra kostnadseffektiva åtgärder också omfattas av 20 %-regeln.

4.2 Anläggningar som omfattas

Offentliggörande av data från stora datacenter

Vad promemorian föreslår

Kretsen för kostnads-nyttoanalyser (KNA) utvidgas så att fler anläggningstyper, däribland datacenter, omfattas vid ny-/ombyggnad. För datacenter genomförs artikel 12 genom krav på årlig offentliggörandeplikt av specificerade nyckeluppgifter, samtidigt som promemorian betonar att publicering ska ske med beaktande av sekretess- och företagshemlighetsregler och att detaljer (format, omfattning) kan regleras i föreskrift.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen tillstyrker transparens men konstaterar att det kommer stora möjligheter att identifiera enskilda anläggningar, genom att kombinera uppgifter från öppna källor (bygglov, elnät/fjärrvärme, trafik/ASN m.m.).

5.1 Avtalsenliga rättigheter och information när det gäller fjärrvärme och fjärrkyla

Avtalsenliga rättigheter och information när det gäller tappvarmvatten

Vad promemorian föreslår

Promemorian bedömer att eftersom fastighetsägaren normalt inte köper tappvarmvatten från en energileverantör, finns i Sverige varken slutkunder eller slutanvändare av tappvarmvatten för hushållsbruk (s 103). Därför föreslås att de delar av direktivet som avser tappvarmvatten inte genomförs.

Förvaltningens synpunkter

Direktivets definition innebär att slutanvändare finns i flerbostadshus med central varmvattenkälla, oavsett avtalssituation (artikel 2.53), och att dessa ska omfattas av IMD/kostnadsfördelning samt brukar- och faktureringsinformation (artiklarna 15, 18, 20, bilaga IX). Svensk rätt erkänner redan central tappvarmvattenförsörjning och IMD tappvarmvatten (lagen 2022:333 och förordningen 2022:336 om energimätning i byggnader). Regeringens slutsats framstår därför som för snäv.

Förvaltningen föreslår att Sverige genomför konsument- och informationsreglerna även för tappvarmvatten i flerbostadshus med central källa och utpekar ansvarig aktör för information till slutanvändare (artikel 18.3), i samordning med 2022:333/2022:336.

Avtalsenliga rättigheter och information när det gäller fjärrkyla

Vad promemorian föreslår

Regeringen konstaterar att slutkunder av fjärrkyla finns (framför allt industri) och föreslår att kundrättigheter och informationskrav införs i fjärrkylalagen, bl.a. om vad avtal ska innehålla och att priser/tariffer/standardvillkor ska göras tillgängliga (bemyndigande för föreskrifter). Däremot bedöms det i nuläget finnas få slutanvändare av fjärrkyla (boende utan eget avtal i byggnader med central kylning), och slutanvändarspårets bestämmelser föreslås därför inte genomföras för fjärrkyla (bara för fjärrvärme).

Förvaltningens synpunkter

Direktivet bygger på en framtidssäker ram där kylning växer. Att nu bara genomföra regler för slutkunder av fjärrkyla men inte för slutanvändare riskerar underimplementering när central kyla sprids (flerbostadshus, vård, kommersiellt).

För att möta ett varmare klimat och ökande AC-/kylningsbehov bör Sverige skapa regelstöd (eller bemyndigande) för slutanvändare av fjärrkyla, så att informations-, mät- och kostnadsfördelningsregler kan tillämpas i takt med utbyggnaden – i full överensstämmelse med artiklarna 14–15, 18 och bilaga IX.

Förnybarhetsdirektiv

Vad promemorian föreslår

Ändring i 2 kap. 5 § miljöbalken: ”I första hand ska fossilfria energikällor användas” (ersätter ”förnybara”). Regeringen bedömer att detta är förenligt med Förnybarhetsdirektivet (RED) och gör inga ändringar i de RED-relaterade tillståndsreglerna i denna promemoria.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen bedömer att ändringen kan vara förenlig med RED – om det klargörs att den inte får tolkas så att den försvagar RED:s särskilda främjande- och tillståndregler för förnybar energi. Detta bör skrivas in i förarbeten/vägledning (och vid behov i föreskrifter/handböcker) med tydlig hänvisning till RED:s snabbspår och presumtion.

Regeringen bör tillse att tillståndstider och utbyggnadstakten för förnybar energi inte försämras över tid. Riktad vägledning bör ges till prövnings- och tillsynsmyndigheter så att förnybara projekt inte tappar förtur när de konkurrerar med andra fossilfria alternativ.

Trafikkontoret

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 16 september 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Trafikkontoret har inga synpunkter på förslaget.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s yttrande daterat den 17 september 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Koncernledningen, likt dotterbolagen, stödjer övergripande promemorians förslag, särskilt att omfattningen baseras på energianvändning och att certifierade miljö- och energiledningssystem kan användas för att uppfylla de nya kraven. Dotterbolagen ser positivt på ambitionen att förstärka transparens och kundskydd på fjärrvärme- och fjärrkylamarknaderna. Detta måste dock genomföras på ett sätt som blir hållbart även för fjärrvärme- och fjärrkylproducenterna.

Koncernledningen anser att ett antal viktiga förtydliganden behöver hanteras i det fortsatta lagstiftningsarbetet. Bland dessa märks frågor om definitionen av ekonomisk verksamhet inom offentlig sektor, nivån för energikartläggning i fastighetsbolag, samordningen med det kommande direktivet om byggnaders energiprestanda (EPBD), samt ansvarsfördelning när det gäller informationsskyldighet till slutanvändare. Vidare pekar flera bolag på behovet av tydlighet kring krav på kompetens hos personal, omfattningen av extern revision samt möjligheten att anpassa energiledningssystemen efter verksamheternas olika förutsättningar. För energiintensiva verksamheter, såsom inom VA-sektorn, framhålls även att implementering kan innebära betydande kostnader och påverkan på taxor, vilket bör beaktas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

För att regelverket ska fungera effektivt behöver föreskrifter utformas på ett sätt som minimerar administration och säkerställer att resurserna kan läggas på faktiska energieffektiviseringsåtgärder. Koncernledningen delar i huvudsak dotterbolagens synpunkter och understryker vikten av att lagstiftningen blir tydlig, proportionerlig

och praktiskt genomförbar, samt att den leder till reella energieffektiviseringar och minskad klimatpåverkan.

Stockholm Exergi AB

Stockholm Exergi AB:s yttrande daterat den 3 september 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholm Exergi vill först informera om att man ännu inte hunnit analysera promemorian i detalj. Detta kommer att göras under perioden fram till det datum då regeringskansliets remisstid löper ut i början av november. Stockholm Exergi ser gärna fortsatt dialog med Stockholms stad om detta under hösten.

Energiledningssystem och energikartläggningar

Det behövs ett klagörande om att begreppet ”faktisk energianvändning” är detsamma som begreppet ”energibehov” enligt definition 57 på sidan 80 i Boverkets rapport 2025:3 Metoder, definitioner och krav inom solenergi i direktivet om byggnaders energiprestanda. Om så är fallet ser Stockholm Exergi positivt på att begreppet ska användas i energiledningssystem och vid energikartläggning.

Ett syfte med energikartläggning är att först identifiera förbättringsåtgärder och sedan genomföra dessa, givet att det är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt. Ur den aspekten är det olyckligt att större företag kan undkomma kravet om energikartläggning genom att dela upp företaget i flera mindre företag som vart och ett inte når tröskelvärde för när energikartläggning måste genomföras. För många större fastighetsägare är det praxis att göra en sådan uppdelning, dock av andra skäl än att undkomma kravet på energikartläggning. Stockholm Exergi ser ett värde i att större företag går i bräsch med att bygga kompetens som sedan kan utnyttjas av mindre företag.

Ett syfte med den lagstiftning som behandlas i promemorian är att spara energi med målet att öka andelen förnybar energi i samhället. Åtgärder ska baseras på bland annat livscykelkostnader, men detta styr inte entydigt mot ökad andel förnybar energi. För att åstadkomma detta krävs andra typer av verktyg, bland annat sådana som bygger på marginalanalys. Ett exempel på sådant verktyg är Tidstegen som utvecklats av IVL Svenska Miljöinstitutet.

Stockholm Exergi tillstyrker förslaget om ökat fokus på effekt (snarare än på energi), samt ökat fokus på att skapa flexibilitet i energianvändningen.

När de nya reglerna för energikartläggning införs är det önskvärt att detta görs över en längre tidsperiod, för att ge berörda aktörer en jämn arbetsbelastning. Risken är annars att tillgången till konsulter och entreprenörer blir en trång sektor under en kort period, för att de senare ska sitta sysslolösa. En jämn arbetsbelastning där konsulter och entreprenörer arbetar långsiktigt ökar möjligheten till kostnadseffektivitet och bättre kvalitet i utförd kartläggning.

Kostnads-nyttoanalyser på energiområdet

Energimyndigheten har i samband med sitt förslag till en nationell fjärrvärme- och kraftvärmestrategi föreslagit att lokaliseringen av en industrianläggning, en tjänsteanläggning eller ett datacenter bör ingå i kostnads-nyttoanalyser. Förslaget innebär att den som planerar en ny eller uppgraderad anläggning ska utvärdera kostnaderna och fördelarna med att bygga anläggningen på eller flytta anläggningen till en plats där man kan få bättre avsättning för spillvärme eller köpa spillvärme. Stockholm Exergi tillstyrker detta förslag. Stockholm Exergi anser vidare att kommunen, i samråd med energibolaget, måste vara mer aktiv i arbetet med att hitta lämplig lokalisering av anläggningar och datahallar, för att öka möjligheten att ta tillvara spillvärme. Detta gäller både i anslutning till befintliga fjärrvärmenät och vid exploatering av nya områden, där det kan skapas bättre förutsättningar för värmeåtervinning.

Försörjning av fjärrvärme och fjärrkyla

I Förslag till förordning om ändring i fjärrkyleförordningen (2022:335), § 3 b, måste definitionen av ”effektivt fjärrkylesystem” anpassas till något som är rimligt och relevant för fjärrkyla. Som paragrafen nu är skriven har man rakt av kopierat de kriterier som gäller för effektiva fjärrvärmesystem. Vid definitionen av effektiva fjärrkylesystem ska begrepp som frikyla från luft och hav, samt spillkyla från värmepump, användas.